

KAMMERAT NAPOLEON

AF GEORGE ORWELL
DRAMATISERET AF KRISTOFFER LUNDBERG

UNDERVISNINGSMATERIALE

9. /10. KLASSE og UNGDOMSUDDANNELSER

2024/2025

OT
ODENSE
TEATER

1 INDHOLDS- FORTEGNELSE

1	Indholdsfortegnelse	2
2	Praktisk information om forestillingen	3
3	Om Kammerat Napoleon på Odense Teater	4
4	Materialevejledning	5
5	Før forestillingen - Oplev Teater 1	7
6	Er en medløber skyldfri? interview med instruktør Kristoffer Lundberg	8
7	Uddrag af manuskriptet	10
8	Lad ikke historien gentage sig - Engelsk 1	14
9	Tasks for Animal Farm - Engelsk 2	15
10	After watching - Engelsk 3	18
11	Analytical essay (Non fiction) - Engelsk 4	19
12	George Orwells Animal Farm - text - Bilag til Engelsk 4	20
13	Indledning til dansk - Dansk 1	23
14	De tre perspektiver - Dansk 2	24
15	Flere perspektiver - Dansk 3	26
16	Demokratiets fremtid - Historie og samfundsfag 1	27
17	Magt og styreformer - Historie og samfundsfag 2	28
18	Propaganda og Fake News - Historie og samfundsfag 3	29
19	Efter forestillingen - Oplev Teater 2	30
20	Refleksionsøvelse - Oplev Teater 3	31
21	Spørgsmålsbanko - Oplev Teater 4	32
22	Vurderingsøvelse - Oplev Teater 5	34
23	Forbered dine elever	35
24	Skoler og ungdomsuddannelser i Odense Teater	36

PRAKTISK INFORMATION OM FORESTILLINGEN

1. - 22. MAR. 2025

SPILLESTED / Store Scene, Odense Teater,
Jernbanegade 21, 5000 Odense C

ANBEFALES / fra 9. - 10. klasse og ungdomsuddannelser

VARIGHED / Ca. 2 timer inkl. pause

DAGFORESTILLING

4. MAR. KL. 12.00 / Skolepris 70 kr. elev og 50 kr. lærer

AFTENFORESTILLINGER

3. - 20. MAR. kl. 19.30 / Skolepris 80 kr. elev og 50 kr. lærer gælder mandag - torsdag

SPØRGSMÅL /

Har du spørgsmål omkring forestillingen eller undervisningsmaterialet, kan du kontakte skolekoordinator Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk eller på tlf. 29343339

BESTIL BILLETTER /

på <https://www.odenseteater.dk/skoler/>

Har du problemer med at booke dine billetter er du velkommen til at kontakte os på skole@odenseteater.dk eller på telefon 66120052

3

OM KAMMERAT NAPOLEON PÅ ODENSE TEATER

Af

/ GEORGE ORWELL

Iscenesættelse og dramatisering

/ KRISTOFFER LUNDBERG

Tekstuddrag fra

/ MATHILDE WALTER CLARK, DEN GRØNNE UNGDOMSBEVÆGELSE og METTE FREDERIKSEN

Konceptuerende scenograf

/ FREDERIKKE DALUM

Realiserende scenograf

/ KATRINE KROHN

Dramaturg

/ SOSHA TEPEROWSKA og MATHIAS ROSENKRANDS BECH

Koreograf

/ JULIE KUNZ

Lyddesign og musik

/ EMIL ASSING HØYER

Lysdesign

/ SIMON HOLMGREEN

Instruktørassistent

/ LIV ANA HOLM TIETGE

Medvirkende

/ NATALÍ VALLESPÍR SAND Napoleon

/ KRISTOFFER HELMUTH Squealer

/ LOUISE DAVIDSEN Snowball m.fl.

/ LARS SIMONSEN Boxer

/ BOLETTE NØRREGAARD BANG Clover

/ BENJAMIN KITTER Fugleskræmsel

/ MIKKEL BAY MORTENSEN Gamle Major, Muriel

/ MIA PLANTIN* Mollie, Minimus

/ IDA BRIEGHEL Hunde, Ko, Houlberg m.fl.

/ SIGNE NORDQVIST Hunde, Får

* 3. års studerende Den Danske Scenekunsthøjskole - skuespiluddannelsen Odense

4

MATERIALE VEJLEDNING

Dette undervisningsmateriale henvender sig til 9. og 10. klasse og til ungdomsuddannelser.

I begyndelsen af materialet er der idéer til hvordan du kan hjælpe elevernes forventninger og forforståelse på vej. Tilsidst i materialet er der forskellige idéer til at få gang i snakken efter forestillingen. der er ingen rigtige og forkerte svar, formålet er at åbne eleverne op til oplevelse og få dem til at reflektere. Der er mere inspiration at hente i Odense Teaters generelle inspirationsmateriale til udskoling og ungdomsuddannelser på odenseteater.dk

Der er et interview med instruktør Kristoffer Lundberg om hans tanker med forestillingen og to uddrag fra hans dramatisering.

Engelsk og danskforløbet er tilrettelagt af gymnasieundervisere, hvis du underviser i udskolingen, kan du hente inspiration og forenkle.

De diskussioner der er lagt op til i samfundsfag og historie har fokus på udskolingen, men kan naturligvis sagtens indgå i forløb for ældre elever. Her handler det om at forholde sig til demokrati og propaganda.

Engelskfaget

De engelskfaglige opgaver til **Kammerat Napoleon** tager udgangspunkt i to uddrag fra George Orwells **Animal Farm** og fokuserer på Orwells advarsel om at lade historien gentage sig. Opgaverne forudsætter altså ikke, at eleverne har læst hele bogen. De er også forsøgt tilrettelagt således, at de ikke kræver nogen særlig forkundskab til forskellige begreber og historiske begivenheder, der relaterer sig til **Animal Farm**. Første del af opgaverne består af nogle overordnede introduktionsspørgsmål og en mindmap-øvelse. Anden del består af en række arbejdsopgaver til Gamle Majors tale i kapitel et og en sammenligning med gengivelsen af Kammerat Napoleons tale

i slutningen af kapitel ti. Tredje del består af to opsamlingsøvelser, hvor eleverne skal diskutere bogen og stykket, samt en skriftlig aflevering, der inddrager Kristoffer Lundbergs opsætning.

Danskfaget

Materialet til danskfaget er tænkt som grundlag for, at eleverne forberedes til videre studier og ikke mindst dannes. Dannes til selv på et oplyst, nuanceret grundlag at danne deres egen mening om landbruget anno 2025 og Danmark som landbrugsland. Materialet er derfor ikke et færdigt forløb (emnet er uudtømmeligt!), men et idékatalog over tekster til de tre perspektiver i dansk samt forslag til enkelte opgaver. Det anbefales at læse essayet **Hvordan man laver dyr** af Mathilde Walter Clark, som også har været inspirationskilde til forestillingen, i forbindelse med forløbet.

Samfundsfaget

Lad eleverne arbejde med viden og færdigheder, så de kan tage kritisk stilling og opnå kompetencer til at handle i et demokratisk samfund. De skal reflektere og tage stilling til forskellige værdier. Forestillingen og de tilhørende opgaver lægger op til, at eleverne tager stilling og forstår, hvordan de selv er en aktiv spiller i et demokratisk samfund og bruger stykket til at forstå forskellige mekanismer i et samfund, som de bliver påvirket af og selv kan påvirke. Opgaverne lægger primært op til, at der arbejdes med følgende kompetenceområder:

- Politik: Opgaverne lægger op til, at eleverne identificerer og reflekterer over styreformers, politiske systemer og ideologier ud fra stykket.
- Samfundsfagets metoder: Opgaverne lægger op til at eleverne selv sætter ord på deres handlemuligheder i forhold til at skabe et velfungerende demokrati, og forholder sig til magt og rettigheder i samfundet.

Historiefaget

Stykket er en allegori til den russiske revolution. Eleverne kan blive medskabere af fortællingen og arbejde med de generelle historiske træk, der bliver præsenteret i stykket: magt, propaganda, brud i historien og ikke mindst en forståelse af, hvordan historie bliver brugt. Opgaverne lægger op til, at der arbejdes med følgende kompetenceområde:

- Historiebrug: Eleverne kan arbejde med forskellige historiske scenarier og den måde, historie bliver brugt i stykket, og hvordan de selv kan producere historiske scenarier - for eksempel gennem produktion af propagandaplakater.

God fornøjelse med **Kammerat Napoleon!**

5 / OPLEV TEATER 1

FØR FORESTILLINGEN

Inden I skal i teatret, er det godt at gøre jer nogle tanker om, hvad man skal se, og hvilke forventninger, I har til forestillingen.

På www.odenseteater.dk kan I finde tekst om forestillingen og et pressefoto/plakatfoto. Senere hen kan I også finde billeder fra forestillingen og anmeldelser, som beskriver forestillingen.

Tal sammen om, hvad det er for en slags forestilling, I skal se.

Tal for eksempel om:

Hvad kommer du til at tænke på, når du hører forestillingens titel?

Hvad tror du, at forestillingen handler om?

Hvilke stemninger forventer du at opleve i stykket?

Hvilke temaer forventer du vil blive belyst i forestillingen?

Hvad forventer du dig af forestillingens visuelle udtryk? (Scenografi, kostumer og lys)

Hvilke karakterer forventer du optræder i forestillingen og hvordan tror du, at skuespillerne vil spille dem?

Historien handler om dyr, hvordan forestiller du dig det kommer til udtryk?

På de næste sider kan du læse om hvad for nogle tanker instruktøren har gjort sig med historien og læse uddrag af manuskriptet.

Af Line Simonsen

6 / INTERVIEW INSTRUKTØR KRISTOFFER LUNDBERG

ER EN MEDLØBER SKYLDFRI?

Arbejdet med George Orwells historie **Kammerat Napoleon** har fået instruktør Kristoffer Lundberg til at se kritisk på sit eget medløberi både når det kommer til at leve i en privilegeret del af verden men også som forbruger og borger i et landbrugsland, hvor dyr er blevet produkter.

Hvad synes du Kammerat Napoleon handler om? Hvad har vækket genklang i dig?

-For mig handler Kammerat Napoleon om at ville noget godt i en syg verden. Hvad er det, der får os til at acceptere noget, som vi godt kan mærke er forkert?

- Historien handler om at magt kan korrumpere. Det gør magt jo. Jeg er dog mere interesseret i, hvordan vi som borgere, inklusiv mig selv, bliver pacificeret af magthaverne og den verden, vi lever i. Hvorfor stiller jeg mig ikke mere på bagbenene så at sige. Vi har haft en undertitel på forestillingen der hedder: Hvis vi ikke stiller os på bagbenene, så er der nogen, der får os ned på alle fire.

Du har selv dramatiseret George Orwells roman, hvor tæt du har lagt dig op ad den oprindelige historie? Hvordan har du fjernet dig fra den?

- Jeg har fjernet de meget konkrete tegn på at historien foregår i England, og opfundet en fortæller-karakter, men ellers har jeg lagt mig ret tæt op ad romanen. Jeg er gået meget direkte ind i fortællingen om landbruget og drømmen om et ligestillet landbrug. Det inspirerede mig til at hente tekst fra bl.a. Mathilde Walter Clark, som har skrevet om landbruget i "Hvordan man laver dyr" og bruge det til at forfølge landbrugstematikken, som den fylder herhjemme. Jeg har bibeholdt ordet kammerat i forestillingen, selvom det på mange måder fastfryser historien i det historiske udgangspunkt, som var den forfejlede revolution i Sovjet. Historien er jo enormt universel og kan overføres til en hvilken som helst ideologi. Men til

gengæld bliver ordet kammerat i løbet af forestillingen sagt så mange gange, at det til sidst er hult og der er der en god pointe i.

Udover din inspiration fra Mathilde Walter Clark har du også integreret tekst fra den grønne ungdomsbvægelse. Hvad er det de to kilder bidrager med?

-Jeg synes, det var interessant at bruge den konkrete fortælling om nogle dyr, der vil skabe et bedre landbrug. Det er en sjov prisme at undersøge de strukturelle problemer igennem. I Danmark er landbruget statsstøttet op til skorstenen, samtidig med at udenlandske kapitalfonde opkøber jord, og landbrugene er nødt til at vokse sig kæmpestore for at kunne overleve. Den vækstmølle eller trædemølle kan jo overføres til mange emner, og er et eksempel på en struktur, der hverken er bæredygtig for menneskene eller dyrene. Det er på den måde et billede på mange ubalancer i vores moderne liv.'

- Det virker som om, at landbrugets dyreproduktion er forskruet, instrumentaliseret og uetisk (som mange andre ting i vores verden). Men det findes fordi vi tillader det, og nogen har været gode til at få os til at glemme, at det er vanvittigt. Vi lader os bilde ind, at det er nødvendigt. Det kan man sige om mange af de skred, der sker i vores verden. I forestillingen trækker vi paralleller til, hvordan vi i øvrigt indretter vores verden på en måde, så det, som egentlig virker forkert, pludselig bliver normalt. At vi er "nødt til noget". Vi lader tingene ske og pludselig husker vi ikke længere, at det kunne se anderledes ud. Om det så er en verden uden kød på tallerkenen, uden kapitalisme, eller en verden hvor alle er lige.

-Jeg har en tendens til, at synes landmænd burde behandle dyrene bedre, men omvendt er landmændene underlagt et system, der kræver at de konstant producerer mere og billigere. Hvis de

skal overleve/leve, må andre lide. Den logik kan man finde på mange områder, og vi er nok alle indoktrineret i en eller anden grad. Her er Den grønne ungdomsbewægelse og Mathilde Walter Clark inspirationskilder til at tænke anderledes. Hvordan kan jeg egentlig leve i en verden som er ulige? Har andre betalt en høj pris for de goder jeg har. Hvem lider for at jeg kan leve i luksus. På den måde forstår jeg bedre grisene, der bliver korrumpere. Men også de udnyttede dyr, der er villige til at gå langt og ofre nogle goder i håbet om at det bliver bedre. Eller af frygt for, at det bliver værre.

Handler forestillingen mere om vores forhold til dyr end om demokrati, magt og populisme for dig?

- Den her forestilling handler rigtig meget om hvordan vores etiske, ideologiske og følelsesmæssige system kan ændre sig og normalisere vanvittige ting eller handlinger. Her er dyr vidunderligt konkrete. Vi har glemt, at de er levende væsner. Vi spiser jo dyr! Dog kun dem som vi har bestemt os for, ikke er søde kæledyr.

- At fremhæve landbruget er en måde at insistere på Orwells analogi. Jeg synes, vi hylder Orwells geniale ide om at placere denne historie på en bondegård med dyr. Desuden er det jo for mig også en mulighed for at udfolde et stort filosofisk spørgsmål. Hvad er det der gør os til mennesker, og hvornår er vi allermost dyr?

Så du vil gerne fokusere på de undertryktes psykologi?

- Det er måske lidt nemt at stille sig på den gode side og pege på at magten korrumpere. Hvor er vores eget ansvar for handling og hvor er vi blinde. Jeg kan godt personligt have svært ved at ligestille dyrs rettigheder med mine egne. Det er vel et eksempel på hvor nemme vi er at manipulere, inklusiv mig selv. Mellem mennesker skelner vi også mellem, at nogle er mere mennesker end andre. Nogen er mindre værd end nogle andre. De små skred lægger vi ikke mærke til, før det er for sent. Det er vigtigt at pege på, synes jeg.

Historien handler om dyr, der overtager magten på en gård. Vil du fortælle om hvordan I har grebet det an? Hvordan skal dyrene se ud?

- Det er jo teaterhistoriens mest umulige opgave. Skal skuespillerne være nøgne? Skal de kravle og sige øf? Vi har valgt en grundpræmis om at de her dyr ikke ligner noget, vi genkender, for de lever på et landbrug, der ikke burde eksistere. De ser måske endda mere menneskeskabte ud end naturlige. Derfor har vi blandet tøj og deforme ben og skabt nogle væsner, der er hverken eller. De er genkendelige, og så alligevel ikke. Måske hvis man forestiller sig et fugleskræmsel, et menneske og et dyr få et barn, så er det nok det, de ligner.

Synes du at historien har fået en anden betydning set i lyset af verdens tilstand i disse dage?

- Jeg synes ikke den har en anden betydning, men jeg håber at publikum tør se mere end en magtfulde tyran og i stedet vende blikket mod sig selv. Det kan godt være, jeg kan se, at de der magthavere i USA, i Rusland eller herhjemme udøver deres magt på en urimelig måde, men hvordan er jeg selv medansvarlig? Hvordan undertrykker jeg? Hvad ser jeg igennem fingre med? Hvor er min egen grænse? Hvad kan jeg stille op eller forandre?

- Når jeg kigger på mig selv, kan jeg se hvordan jeg igen og igen overrumples af, hvilke vanvittige skred, der er sket i min verden. Men hver gang glemmer jeg det over tid. De dyr, der er underlagt magten, er ikke skyldfrie. Hvorfor gør dyrene ikke oprør igen, da de bliver undertrykt af grisene? Det synes jeg er uhyggeligt. Der vil altid være mennesker, der vil have magt og bestemme, men hvorfor lader vi dem gøre det?

7 / DRAMATISERET AF KRISTOFFER LUNDBERG EFTER GEORGE ORWELLS ROMAN

UDDRAG AF MANUSKRIFTET

SCENE 1 - MAJORS DRØM & DØD

GAMLE MAJOR

Kammerater, jeg er blevet gammel. Jeg tvivler på at jeg vil være her i blandt jer meget længere og jeg synes det er min pligt at lade jer få del i den smule viden jeg har samlet mig.

Hvad er sandheden om dette vort liv? Lad os se det i øjnene, kammerater, livet er elendigt, trælsomt og kort. Vi bliver født, vi får akkurat mad nok til at opretholde livet, vi bliver tvunget til at arbejde til den alleryderste grænse for vores kræfter, og i samme øjeblik vi ikke er til nogen nytte mere, bliver vi slagtet med den modbydeligste grusomhed. Et dyrs liv er elendighed og slaveri. Intet dyr i landet er frit. Det er den nøgne sandhed.

Men er det ganske simpelt naturens orden? Er det fordi vor jord er så fattig, at den ikke kan yde dem, der bor på den, et anstændigt liv? Nej, kammerater.

Vores jord er frodig, dets klima godt. Denne ene gård kunne let ernære os alle, og mere til! Hvorfor, kammerater, lever vi da stadig så elendigt, som vi gør? Fordi alt hvad der kommer ud af vores arbejde, bliver stjålet fra os af menneskerne!

Der er en generel utilfreds mumlen.

GAMLE MAJOR

Mennesket er vores eneste virkelige fjende, kammerater. Mennesket ... Ryd mennesket af vejen, og roden til sulten og sliddet er rykket op for evigt. Mennesket er den eneste skabning, der konsumerer uden at producere. Mennesket giver ikke mælk! Mennesket lægger ikke æg! Mennesket er for svagt til at trække ploven! Og dog, adlyder vi det, og kalder det for vores herre. Men mennesket er roden til alt ondt.

Det sætter os til at arbejde, det giver os akkurat den føde, der er nødvendig for at forhindre os i at sulte ihjel, og resten beholder det selv. Vores arbejde dyrker jorden! Vores gødning, gør den frugtbar, og dog er der ikke en eneste af os, der ejer mere

end vores eget skind.

I høns, hvor mange af jeres æg er nogensinde blevet ruget ud som kyllinger?

(Stilhed blandt hønsene)

... præcis!

Og køerne, hvad er der blevet af den mælk, der skulle have været brugt til at opdrætte sunde kalve? Hver eneste dråbe er forsvundet i vores fjenders svælg.

Og du, kære Clover, hvor er de fire føl, du bar, der skulle have været støtten og glæden på dine gamle dage?

CLOVER

Det...

GAMLE MAJOR

De blev alle sammen solgt af Jones. De var et år gamle Clover. De havde navne. Revet ud af din favn. Du ser dem aldrig igen. Og Boxer. Hvad har du fået til gengæld for din tro tjeneste i markerne? Udover din tilmålte ration og en bås? Samme dag dine muskler taber deres kraft, skærer Jones halsen over på dig og sælger dig til DAKA og så får du lov til at ende dine dage som benmel eller biobrændsel i Jones' bilmotor.

CLOVER

Jeg tror Boxer er med nu..

GAMLE MAJOR

Små partikler af din døde krop og diesel blandes og bilen vil udstøde dig og sprede dit afbrændte legeme i små host rundt omkring i landet. Menneskene vil klappe hinanden på skulderen og sige at det er grøn og bæredygtig energi, lavet på AFFALD! AFFALD Boxer, det er hvad du er i menneskets øje i det sekund du ikke længere kan arbejde.

MOLLIE

Major!

GAMLE MAJOR

Hver eneste af jer vil skribe jeres liv ud på blokken inden et år. Den rædsel skal vi alle opleve – heste, køer, høns, grise, får. Alle sammen. Står det da ikke soleklart, kammerater? At alt ondt i dette liv har sit udspring i menneskenes tyranni? Skaf mennesket af vejen, så vil vort arbejde komme os selv til gode. På én nat kunne vi blive rige og frie. Revolution! Kammerater. Revolution.

Vi må arbejde dag og nat, med krop og sjæl, for at styrte menneskeslægten! Det er mit budskab til jer, kammerater. Jeg ved ikke, hvornår den vil komme, men før eller siden vil retfærdigheden sejre.

Hold jer dette for øje, kammerater, hver eneste dag i den korte tid, I har tilbage at leve i. Og fremfor alt, giv dette mit budskab videre til dem, der kommer efter jer, så fremtidens generationer kan føre kampen videre til sejr.

Intet argument må lede jer på vildspor. Hør aldrig efter, når man fortæller jer, at mennesket og dyrene har "fælles interesser", og at velstand for den ene part også betyder velstand for den anden. Det er løgn alt sammen. Mennesket arbejder ikke for noget levende væsens interesser udover sine egne.

Og lad der herske fuldstændig enighed blandt os dyr, fuldkomment kammeratskab i kampen. Alle mennesker er fjender. Alle dyr er kammerater. (Dyrene jubler)

GAMLE MAJOR:

Husk jeres pligt til fjendskab mod mennesket og alle dets geringer. Hvad som helst, der går på to ben, er en fjende. Hvad som helst, der går på fire ben er en ven.

Og husk også, at vi i vor kamp mod mennesket, aldrig må komme til at ligne det. Selv når vi har besejret det, må vi ikke tilegne os dets laster.

Intet dyr skal nogensinde bo i et hus eller sove i en seng, bære klæder eller drikke spiritus. Røre penge eller give sig af med handel! Og fremfor alt, kammerater, må intet dyr nogensinde gøre sig til tyrann over sine medskabninger. Svag eller stærk, klog eller dum, vi er alle brødre. Intet dyr må nogensinde dræbe et andet dyr. Alle dyr er lige. (Dyrene jubler)

Jeg havde en drøm, kammerater, en drøm! Jeg havde en drøm om et særligt sted, hvor der er fred og tilfredshed, hvor intet dyr er sultent, intet dyr er tørstig, hvor dyr lever livet efter naturens orden,

hvor alle dyr er lige, og alle dyr er frie!

For mange år siden, da jeg stadig var en lille gris, plejede min mor og de andre søer at synge en gammel sang, af hvilken de kun kendte melodien og de første tre ord. Sangen var forlængst gledet ud af min erindring, men i nat kom den tilbage til mig i min drøm.

Gamle Major begynder at synge deres hymne, langsomt istemmer de andre dyr. Bort med ringen fra vor næse, selen slænges fra vor bag, rust skal æde hver en spore, pisker briste i sit slag.

Mr. Jones går over scenen, tager fat i Majoren, og hiver ham om bag tæppet. Man hører et skud. Stilhed. Snowball og Napoleon går efter for at se hvad der er sket og kommer tilbage.

SCENE 2 - DE NY LEDERE

NAPOLEON

Kære venner... Kammerater... Major er... Jeg, Napoleon, gårdens største svin påtager mig at...

SNOWBALL

Og mig Snowball, gårdens næststørste svin! At informere jer om at Majoren ulykkelig vis er gået bort...

NAPOLEON

Død.

SQUEALER

Myrdet?

NAPOLEON OG SNOWBALL

Myrdet.

NAPOLEON

Men han døde ikke forgæves.

SNOWBALL

Nej for han vil aldrig blive glemt.

NAPOLEON

Og jeg foreslår vi holder et minuts...

SNOWBALL

stilhed for at ære ham.

SQUEALER

Ære være hans minde.

FUGLESKRÆMSLET

Det der er Napoleon. En stor so. Napoleon er ikke den store taler, men af en eller anden årsag får hun alligevel altid sin vilje.

Og det er Snowball. Hun er mere sådan... Hvad skal man sige? Et mere livligt svin end Napoleon. Men hun mangler måske lidt karakter. Hendes ansigt er et af dem, der altid lidt forsvinder i mængden. Eller en af dem der, man altid lidt glemmer, hvordan ser ud, når man ikke længere taler med dem.

Og det lille svin i midten, er Squealer. Ham med de små æblekinder og de missende øjne.

Det siges han kan gøre sort til hvidt, og at han... Kender i historien om Kongefuglen? En meget lille fugl, kendt som den fugl der kan flyve højere end nogen anden fugl. Måden den gør det på, er ved at sætte sig på de største og stærkeste rovfugle og bliver dermed transporteret til toppen af verden. Squealer minder meget om en kongefugl.

SNOWBALL

Kammerater, det er vores pligt, som de mest intelligente dyr her på gården, at videreføre og forberede den uundgåelige revolution og vi påtager os arbejdet at omsætte Majors læresætninger til et fuldstændigt system.

SQUEALER

En filosofi?

NAPOLEON

Ja en filosofi. Nemlig, øhm...

SQUEALER

Animalisme?

SNOWBALL

Animalismen! Animalisme beror på lige rettigheder og lige...

Muriel ankommer

MURIEL

Undskyld, jeg havde glemt det var i dag...! Hvad er jeg gået glip af?

FUGLESKRÆMSEL

Muriel - en ged.

CLOVER

Major holdt en tale om vi skal udrydde menneskerne, fordi... det noget med vi ikke behøver at lide, og og... så kunne han pludselig huske en sang og så sang vi alle sammen, og så... så døde han. Så nu tror vi på animalisme og vi har holdt et minut stilhed og...

MURIEL

Det er jo Mr. Jones der fodrer os? Altså hvis han var væk, ville vi så ikke dø af sult?

SNOWBALL

Muriel, du kom for sent til at høre Majors visioner. Revolutionen er uundgåelig. Både her og på alle landets gårde!

MOLLIE

Ej undskyld, men jeg er faktisk enig. Hvorfor skulle vi bryde os om, hvad der sker når vi er døde?

SNOWBALL

Vi lægger nu grundstenene til...

MOLLIE

Men I siger at den her "opstand" alligevel vil ske, hvilken forskel gør det så, om vi gør noget for den eller ej?

SNOWBALL

Den tankegang er stik imod animalismens ånd Mollie.

MOLLIE

Nu siger jeg bare lige det alle sikkert tænker, men vil der så stadig være sukker efter revolutionen?

SNOWBALL

Nej, Kammerat Mollie! Du behøver ikke sukker! Vi har ingen midler til at fremstille sukker på denne gård. Du kan få alt det havre og hør, du kan ønske dig.

MOLLIE

Og jeg har stadig lov til at gå med bånd i min manke?

SNOWBALL

Mollie ... de bånd, du er så glad for, er slaveriets kendemærker. Kan du ikke forstå, at frihed er mere værd end bånd?

MOLLIE

Okay og undskyld jeg tager så meget af det her mødes tid, det virker bare som om det er nu man ligesom har mulighed for at spørge ind... Hvad så, skal vi bare glemme alt det Ravnen sagde i gamle dage? Eller hvad? Det tror vi heller ikke på læn- gere? Altså Moses sagde: Tro, venner, tro! Arbejd hårdt og vær glade, for når I dør, vil I rejse videre til et bedre sted. Et sted, hvor I kan hvile, og hvor der er rigeligt med sukkerknalder og hørfrøskaller, hvor der er enge og kløver. Kandissukkerbjerget, venner, hvor det er søndag syv dage om ugen! (Nogle dyr er enige)

SQUEALER

Hør nu kammerater. Kan I ikke se det? Sukkeret, båndene, og falske profetier. Alt sammen menneskeskabte midler, som slavebinder os. Sukkeret gør os afhængige, båndene selvoptagede og for- fængelige, historierne håbefulde og blindt troende. De holder os på alle fire, gør os passive. Animalis- men vil befri os! Vi har kun vores lænker at miste og en verden at vinde! Der er generel uenighed blandt dyrene, nogle dyr er enige med Mollie og andre med Snowball og Napoleon. (En ko falder om)

MURIEL

Hvad er der med hende?

CLOVER

Hvornår er hun blevet malket sidst?

BOXER

Har Jones ikke malket hende?

SQUEALER

Jones har ikke engang malket koen!

MURIEL

Er hun ikke blevet malket?

MOLLIE

Ej det' løgn. Hvornår er hun sidst blevet malket?

BOXER

Ikke nok med Jones har glemt at fodre os, så har de heller ikke malket hende!

CLOVER

Er du okay, hun må være i voldsomme smerter. Kom skat, kom her.

MURIEL

Prøv at se på hende!

MOLLIE

Det løber fra hendes yver!

MURIEL

Det ikke i orden. Hjælp!

SNOWBALL

Jones er jo ligeglad, Muriel.

CLOVER

Hun græder jo af smerte!

BOXER

Det er ikke i orden.

MURIEL

Det simpelthen ikke i orden.

SQUEALER

Minimalkeren er i huset.

BOXER

Det er ikke i orden! Animalisme er livet, animalis- me er livet!

Boxer får opildnet alle, alle råber med og de åbner brandtæppet. cackmclkal

Af Marie Juul Holdam

8/ENGELSK 1

LAD IKKE HISTORIEN GENTAGE SIG

De engelskfaglige opgaver til **Kammerat Napoleon** tager udgangspunkt i to uddrag fra George Orwells **Animal Farm** og fokuserer på Orwells advarsel om at lade historien gentage sig. Opgaverne forudsætter altså ikke, at eleverne har læst hele bogen. De er også forsøgt tilrettelagt således, at de ikke kræver nogen særlig forkundskab til forskellige begreber og historiske begivenheder, der relaterer sig til **Animal Farm**. Første del af opgaverne består af nogle overordnede introduktionsspørgsmål og en mindmap-øvelse. Anden del består af en række arbejdsopgaver til Gamle Majors tale i kapitel et og en sammenligning med gengivelsen af Napoleons tale i slutningen af kapitel ti. Tredje del består af to opsamlingsøvelser, hvor eleverne skal diskutere bogen og stykket, samt en skriftlig aflevering, der inddrager Kristoffer Lundbergs opsætning.

MIND MAP

Forslag til arbejdsform: Med udgangspunkt i nedenstående tekst og spørgsmål arbejder eleverne sammen to og to om at skabe et mindmap, som de efterfølgende sammenligner med en anden gruppes.

INTRODUCTION

The English writer George Orwell began writing **Animal Farm** in 1943, feeling that the people and the leaders of western democracies needed a reminder of what happened during the Russian Revolution in 1917.

In his book, Orwell portrays how the ideals of Communism were formed by Vladimir Lenin and later replaced by a system of ruthless oppression and corruption by Lenin's successor Josef Stalin, who was the leader of the Soviet Union from 1922 until 1953.

Orwell, who lived from 1903-1950, saw how Russia, after shifting towards Nazi Germany at the beginning of the Second World War, became a powerful ally of England in 1941 when Germany attacked Russia, only to turn its back to the allies after the

war, taking over many eastern European countries and retreating behind the "Iron Curtain".

In "Animal Farm", Orwell shows the reader how a totalitarian leader with a lack of respect for truth and moral principles can change a nation. The book confronts the greediness, self-interest and cynicism that come with the quest for absolute power, and also shows what happens if no one speaks up against this. In this way, the book is also an important reminder to its contemporary readers.

With your partner, you are now to create a mind map over "Animal Farm". Start out by taking a look at the title ("Animal Farm") and the subtitle ("A Fairy Story") of Orwell's book - which connotations do they give you? What might the book be about? Afterwards, you must discuss the following questions:

- Orwell's book is often described as an "allegory" and a "fable". What is an allegory? What is a fable? What is the point of writing fables and allegories?
- What is communism? And what is capitalism? What does it mean to be working class, middle class, and upper class?
- To get an overview of the book you are now to write down notes for your mind map while watching this video about the plot and the historical background of "Animal Farm": Animal Farm Summary & Analysis George Orwell: <https://www.youtube.com/watch?v=-4wze-K9G3A>
- After completing your mind map, please share it with another group. Together, you should be able to answer the questions: What is **Animal Farm** an image of? What did Orwell criticize and what did he warn his contemporary readers against?

Af Marie Juul Holdam

9/ENGELSK 2

TASKS FOR ANIMAL FARM

Forslag til arbejdsform: Eleverne analyserer Gamle Majors tale (fra kapitel et) i grupper. Efterfølgende sammenligner de den med gengivelsen af Napoleons tale i slutningen af kapitel ti. Talerne kan findes her:

Animal Farm
<https://gutenberg.net.au/ebooks01/0100011h.html#ch10>

	Old Major's speech (chapter one)
Short summary	Old Major gathers the farm animals and wants to start a revolution against the humans who oppress and exploit the animals.
Who is the speaker? Which historical character is he an allusion to (you may need to look online for the answer to this question)?	
What is the speech about? Please write down a short summary and identify what the main topics of the speech are?	
Does the speaker use ethos, pathos or logos? Please give examples.	
What other rhetorical devices are used? Please give examples (does he use rhetorical questions, allusions, metaphors, symbols, contrasts, anaphora, alliteration etc.?)	
What is Old Major's intention with the speech?	

COMPARISON WITH NAPOLEON'S SPEECH

At the end of chapter ten, Napoleon gives a speech to the humans. The years have gone by, and none of the animals really remember what happened during the rebellion at the beginning of the book.

The farm is thriving, but only the pigs and the dogs live their lives in luxury, in contrast to the other animals at the farm who carry out all the hard work. One day, the pigs invite their human neighbors for a visit, and Napoleon delivers a speech to the guests. After reading the speech, please discuss the following questions:

- What is, according to Napoleon, the “sole wish” of the pigs? Do you believe him?
- Which old customs will now be changed, according to Napoleon? Why?
- In this speech, Napoleon has only one thing to criticize. What is his criticism? What does Orwell want to tell his readers with this?
- In chapter ten, the reader also learns that one single commandment is now written on the wall: “ALL ANIMALS ARE EQUAL BUT SOME ANIMALS ARE MORE EQUAL THAN OTHERS”. What does this mean?
- What happens to the faces of the pigs and the humans at the end of the book? What is the point of this?

Af Marie Juul Holdam

10/ENGELSK 3

AFTER WATCHING

Forslag til arbejdsform: Print og klip billeder af forestillingen ud, så eleverne kan få ét hver (billederne må gerne gå igen flere gange). Eleverne skal herefter ud på gulvet med deres billede og finde en makker, som de kan forklare deres billeder til. Herefter bytter man billede og finder en ny elev med et nyt billede. Billederne vil være tilgængelige ca. 1 uge før premieren på odenseteater.dk

Forslag til arbejdsform: Eleverne står eller sidder i to cirkler (en indercirkel og en ydercirkel), så hver elev har en makker. Udvælg et antal spørgsmål, som ét efter ét vises på storskærmen/tavlen. Eleverne snakker med makkeren om spørgsmålet, og når en passende mængde tid er gået, bytter man makker (indercirklen rykker én gang til høje eller lignende). Bagefter kan man høre nogle af svarene sammen og skrive fælles noter på tavlen.

1. What was your favorite moment from the play? What was your least favorite moment?

2. Which character from the play did you like the best? Which one did you like the least?

3. Which feeling did the play leave you with? Would you recommend this play to others?

4. What does this quote from **Animal Farm** mean: "All animals are equal, but some animals are more equal than others"?

5. Why did Orwell choose to focus on animals as characters in **Animal Farm**?

6. How and why are the words "Four legs good – two legs bad", and later "Four legs good – two legs better", used in **Animal Farm**?

7. Who is good in **Animal Farm**? Who is bad? Or is it more complicated?

8. Are there any similarities between Orwell's **Animal Farm** and our society today?

9. Is **Animal Farm** still relevant today? Why/why not?

10. Is it true that power corrupts? How do we see this in **Animal Farm**?

11. In **Animal Farm**, some of the animals sense that something is wrong, but do not rebel. What can one do on an individual level to resist abuse of power?

12. What do the pigs, led by Napoleon, do to take control over the other animals? Is Napoleon a symbol of a totalitarian leader?

13. What is "fake news" and "propaganda"? How does **Animal Farm** thematize these phenomena through for instance Squealer?

14. What are some of the main themes of **Animal Farm** and what is the moral lesson to be learned?

15. Why did Orwell write **Animal Farm**? What does he seem to criticize or warn us about?

Af Marie Juul Holdam

11/ENGELSK 4

ANALYTICAL ESSAY (NON-FICTION)

Write a short summary of Cody Cain's article "George Orwell's "Animal Farm": Guide to the rise of authoritarianism in the Donald Trump era?" in about 125 words.

Write an analytical essay (700-900 words) about the article. Your essay must focus on how the writer presents his attitude to Donald Trump and discuss if one can use fiction to understand reality?

In addition, your essay must include a comment on Kristoffer Lundberg staging of "Animal Farm" (Odense Teater, 2025).

Your essay must include references to the text. (see next pages)

Af Cody Cain

12/BILAG: GUIDE TO THE RISE OF AUTHORITARIANISM IN THE DONALD TRUMP ERA?

GEORGE ORWELLS ANIMAL FARM

Material:

Cody Cain is a writer and commentator based in New York City. This article was published in 2018 on Salon.com: George Orwell's "Animal Farm": Guide to the rise of authoritarianism in the Donald Trump era? Salon.com

(...) means that part of the text has been left out.

Does President Donald Trump fit the profile of an authoritarian dictator? We just so happen to have a handy portrayal of common characteristics of a tyrant, so let's see how Trump compares. In the mid 1940s, the author George Orwell was alarmed by the possibility that, in a society aspiring to be free and fair, an authoritarian figure might ascend to power and erode the sovereignties cherished by the people. Orwell's concern was no idle matter. In the aftermath of the 1917 Russian Revolution that deposed the monarchy, Orwell watched as the promising socialist society emerging in Russia was instead commandeered by the dictator Joseph Stalin and tragically misdirected into totalitarianism. So Orwell took to his pen and wrote a simple allegorical tale, "Animal Farm," in which he described the telltale signs of totalitarianism to make them easily recognizable for all to see.

The story takes place on a farm, which serves as the equivalent of a nation. The animals on the farm come to realize that they are being exploited for their labor by their human farmer, so the animals rise up in revolt and chase the human farmer from the property. (...) The animals are left in control of the farm and must decide how to govern themselves. (...)

During their debates, the animals recognize that the pigs seem to possess the highest intelligence, as distinguished from the lesser intelligent creatures, such as sheep, hens and ducks. Two pigs emerge as leaders, one named Napoleon (whom Orwell likely intended as a representation of Stalin)

and the other named Snowball.

Differing viewpoints begin to emerge between Napoleon and Snowball, so the animals decide to hold a vote. Napoleon says very little, and he fails to offer constructive proposals for governing. Instead, he primarily attacks the ideas proposed by Snowball. Napoleon also relies on projecting a sense of power and an ability to get his way, and he advocates for arming the animals and building up their defenses in case the farm is attacked. Snowball, on the other hand, is enthusiastic and offers numerous constructive proposals for governing, such as forming committees to include many animals in the governing process, educating the animals and building a windmill to create electricity. Instead of arming themselves, Snowball desires to reach out to animals on neighboring farms to build a broader animal movement, thereby preferring education and cooperation over military escalation. Snowball gives an inspiring presentation of his vision for the animal community, and it seems apparent that Snowball has much better ideas.

Before any votes are cast, however, Napoleon unleashes a pack of vicious attack dogs. It turns out that he had previously taken a litter of puppies at birth and secretly raised them in isolation to become his loyal guards. Snowball is suddenly forced to flee for his life and is chased off the farm to be seen no more.

Many of the animals are not intelligent enough to know what to make of this, but they generally sense that something is not quite right. A few of the younger pigs, who are more intelligent, begin to speak out in objection. But the attack dogs surrounding Napoleon start to snarl, and the "stupid" sheep, whom Napoleon had intentionally targeted as his base of supporters, shout out over and over the simplistic slogan, "Four legs good, two legs bad!" (meaning animals over humans), which prevents any debate or dissent.

Napoleon steps to the front and claims that everyone knows full well that Snowball is nothing more

than a “criminal.”

Huh? Snowball? A criminal? But there is absolutely no basis for such an allegation.

Wait a minute. This is all too familiar. Orwell presumably meant this to remind readers of the power struggle between Stalin and his longtime rival, Leon Trotsky, following the death of the revolutionary leader Vladimir Lenin. But it is also strikingly reminiscent of Donald Trump demonizing his opponent, Hillary Clinton, as “Crooked Hillary.” Just like Napoleon, Trump failed to offer meaningful proposals of his own but instead campaigned on attacking the proposals of Clinton and President Barack Obama. Health care is a prime example. Trump ranted and raved about repealing Obamacare, but he never had a replacement plan. (...)

Instead of offering constructive plans of his own, Trump, like Napoleon, unleashed attack dogs against his opponents. And like the sheep supporting Napoleon that repeatedly bleated out a mindless slogan that stifled dialogue, Trump’s flock of sheep bleated out their own mindless slogans, such as “lock her up,” “build the wall” and “CNN sucks.”

On Orwell’s animal farm, Napoleon assumes control. He announces that all decisions will be made by a committee comprised exclusively of pigs, the committee will be controlled by him, and the committee will meet in private and announce decisions only after they have been made. (...)

Under Napoleon’s mismanagement, the farm soon experiences all sorts of difficulties, such as crop failures and food shortages. The animals cast a suspicious eye toward Napoleon, but he has an explanation. All the problems, he tells them, are entirely the fault of none other than . . . Snowball! Ha! This is a classic Trump technique. Blame Obama! Blame Hillary!

Trump and Napoleon both play upon the fears of their constituents, to cast themselves as indispensable protectors. Napoleon repeatedly reminds the animals of the grave threat of humans returning, even though Napoleon’s rule is unrelated to whether humans might return.

Similarly, Trump constantly stokes the fears of the populace over immigration, crime committed by immigrants, the immigrant gang MS-13, terrorist attacks, large numbers of Muslims entering the country, China stealing American jobs, inner-city crime and so on.

By selecting only pigs as members of the ruling elite, Napoleon creates a system of racial discrimination. Trump has also been accused of racial discrimination.

Napoleon, like Trump, seeks to instill loyalty in his followers. This is typical of dictators because “loyal” supporters will go to any lengths to serve their leader, including concealing wrongdoing by the leader or even engaging in wrongdoing themselves. (...)

The animals have a vague sense that something is awry. But Napoleon has a plan for keeping the animals in the dark – Lie!

And, oh boy, does he lie! This little piggy takes lying to a new level. Napoleon himself is not such a convincing speaker, but another pig on the farm, by the name of Squealer, is a brilliant speaker. So Napoleon regularly sends out Squealer to bamboozle the animals.

Squealer has a nice way about him. He has a warm smile and “twinkling eyes.” (...) But Squealer lies like you would not believe, from itty-bitty falsehoods to whale-sized whoppers. In fact, the big ones are more than just lies. They are not just variants of the truth, but are the 180-degree, exact opposites of the truth. Squealer, as they say, “could turn black into white.” His lies alter history, present completely new facts and altogether create an entirely new alternate reality.

One common lie is to blame everything on Snowball. And since this seems to be working, Napoleon’s supporters pile it on. They say Snowball was sneaking onto the farm at night and destroying the crops, stealing the eggs and milking the cows while everyone else slept. Snowball is now actively attempting to sabotage the farm, they say. No wait, it’s even worse: Snowball has all along been in cahoots with humans in a grand conspiracy to invade the farm!

The animals are skeptical. They say they knew Snowball well for many years, so they don’t believe Snowball would ever do such things. Squealer invents stories out of whole cloth about how Napoleon personally witnessed Snowball sabotaging the farm and even fought Snowball heroically to protect the animals. That Snowball is certainly a wicked villain!

Similarly, wild theories have been promulgated by Trump and his supporters, such as the “birther” sham that Obama was born in Kenya and is thus ineligible to be president, the “Pizzagate” smear

that Hillary Clinton was involved in a child sex ring run out of the basement of a pizza parlor, the elaborate theory that the Democratic National Committee murdered one of its own employees in retaliation for leaking emails and that the 2012 school shooting in Newtown, Connecticut, was a fabricated hoax by Democrats so Obama could take away all the guns in America.

Napoleon's personal behavior, however, cannot easily be blamed upon Snowball. The animals express concern about Napoleon's blatant violations of the farm's resolutions, such as living in the human farmhouse. Squealer assures them, falsely, that Napoleon vehemently believes that all animals are equal. Squealer explains that the animals were misremembering the resolutions, which he fabricates in retrospect. He insists that Napoleon has fully complied with all the farm's (reverse-engineered) rules.

Hmm. The animals did not quite remember it that way. But the fabrications sink in and become the new normal and the revised collective memory.

Before the Trump era, a modern reader might fault Orwell for exaggerating the degree of lying, or its potency. After all, in the age of mass media, a politician could certainly never get away with such blatant lies. But this sort of egregious lying is now occurring right before our eyes. Shockingly, it turns out that Orwell had it right. (...)

Orwell's purpose in writing "Animal Farm" must surely have been to present the telltale signs of totalitarianism in the clearest and simplest terms, in order to make sure the populace would steer clear of electing any such ruler in the future. It does not seem to have worked.

Af Brian Bo Jensen

13 / KAMMERAT NAPOLEON I DANSKUNDERVISNINGEN, DANSK 1

INDLEDNING TIL DANSK

Jeg er selv fra landet. Jeg er ikke vokset op i et landbrug, men jeg har i min barndom og ungdom boet på landet med marker og landbrug omkring barndomshjemmene, og såvel forældre som bedsteforældre er vokset op på landet og har arbejdet med landbrug eller gartneri. På den måde bærer jeg tiden, hvor Danmark var et landbrugsland, med mig, og jeg drikker mælk og spiser kød uden betænkning (men grøntsagerne er nu det vigtigste, synes jeg).

Landbruget står imidlertid i en brydningstid. Det vidner døde fjorde, klimaforandringer og slagsmål i avisernes debatspalter mellem dyreaktivist, veganere og traditionsbundne forbrugere om, og det er problemstillinger, som den kommende generation bør forholde sig til uden at være bundet af krav om at være politisk korrekte. Oplysning og viden skal eleverne have, og det er vores opgave at bibringe dem disse.

Hvorfor dette forord til den danskfaglige del af undervisningsmaterialet? Egentlig blot for at understrege, at dette materiale er tænkt som grundlag for, at eleverne – jf. læreplanen – forberedes til videre studier og ikke mindst dannes. Dannes til selv på et oplyst, nuanceret grundlag at danne deres egen mening om landbruget anno 2025 og Danmark som landbrugsland. Materialet er derfor ikke et færdigt forløb (emnet er uudtømmeligt!), men et idékatalog over tekster til de tre perspektiver i dansk samt forslag til enkelte opgaver. Jeg håber, det vil inspirere.

Afslutningsvis vil jeg blot sige, at Mathilde Walter Clarks essay "Hvordan man laver dyr" er en righoldig kilde af inspiration, og jeg synes, man bør læse den, før man påbegynder et forløb om landbrug, om mennesket og naturen eller om skellet mellem land og by. I materialet her er idéer hentet fra Clark, men det er uden tvivl flere, som jeg ikke har været opmærksom på.

- Mathilde Walter Clark **Hvordan man laver dyr** essay udgivet på 2023 Politikens forlag

Af Brian Bo Jensen

14 / ANDRE DANSKFAGLIGE VINKLER, DANSK 2

DE TRE PERSPEKTIVER

LITTERATUR

Landbruget fylder ikke meget i dansklitteraturhistorie - navnlig ikke, hvis man tager i betragtning, hvor gammelt et landbrugsland Danmark er. Ganske vist er Jeppe – Holbergs Jeppe på Bjerget – bonde, men han fremstilles uduelig og dum, og vi griner ad ham (og har måske medlidenhed med ham, fordi han er nederst i hierarkiet og intet kan gøre). Bonden i Oehlenschlägers "Morgen-Vandring" er også en dumrian, der kun har blik for usselt, forgængeligt mammon, men i "Guldhornene" er det bondens forbundethed med naturen, der gør ham i stand til at finde det ene af de to horn, metaforer for det guddommelige i naturen. Sidst i 1800-tallet vender litteraturen nok blikket mod bonden og husmanden, det er bare de sociale forhold, der er i fokus, ikke den måde landbruget drives på. En god høst er altafgørende for husmandens – og nationens – overlevelse, og landarbejderen skal have ordentlige forhold.

"Naturen, det billige skidt" skrev Otto Gelsted i digtet "Sommerøen" i 1934. Gelsted mente det ironisk, og citatet er således oftere misbrugt end forstået i eftertiden, men når naturen optræder i litteraturen op gennem det 20. århundrede, er det ofte som en modsætning til den fejrede storby. Sådan er det hos Bønnelycke og Kristensen. Først i sidste halvdel af 1900-tallet begynder teksterne, der tager naturens parti, at komme, og nu i det 21. århundrede flyder de i en lind strøm. Derfor er tekstudvalget her tænkt som en liste, man kan plukke fra i et litteraturhistorisk forløb med realistiske og modernistiske tekster (og mange kanonforfattere...) og sammensætte dem med det tema, man har lyst til, og kombinere det med en tur i teatret til Kammerat Napoleon som perspektivtekst.

• Ludvig Holberg: Jeppe på Bjerget (1722)

• Adam Oehlenschläger: "Guldhornene" (1802) og "Morgen-Vandring" (1805)

• H. C. Andersen: "Klokken" (1845)

• Henrik Pontoppidan: "Et Grundskud" (1887)

• Johs. V. Jensen: "Mortens Juleaften" (1897)

• Martin Andersen Nexø: "Lønningsdag (En Idyl)" (1900)

• Jeppe Aakjær: "Se dig ud en sommerdag" og "Jens Vejmand" (1905)

• Emil Bønnelycke: "Gaden" (1917)

• Tom Kristensen: "Middag" (1920)

• Klaus Rifbjerg: "Hjertefloden" fra Amagerdigte (1965)

• Eske K. Mathisen: "Gæssenes oprørssang" fra Fra spætternes have (1976)

• Thorkild Bjørnvig: "Selfmade" fra Delfinen (1975) og "Basis" fra Abeguder (1981)

• Marianne Larsen: "Engen" fra Opgørelse følger (1978)

• Michael Strunge: "NAT I ELECTRI-CITY 1979" fra Skrigrerne! (1980)

• Peter Seeberg: "Koen der blev malket" fra Halvdelen af natten (1997)

• Rasmus Nikolajsen: Tilbage til unaturen (2016)

• Julie Sten-Knudsen: Spor efter fugle (2017)

• Liv Sejrbo Lidegaard: Vi er her (2018)

• Nanna Storr-Hansen: Bøgetid (2022)

MEDIER

Mens kritikken af landbruget ikke fylder meget i litteraturen (endnu?), fylder den i medie billedet. Flere danske dagblade har serier om menneskets forhold til naturen og landbrug, og det er let at lade sig inspirere på avisernes hjemmeside.

Her følger et lille udvalg af forskellige avisgenrer fra forskellige nyhedsmedier. De kunne sammen danne grundlag for et forløb om nyhedsmedier/-genrer eller om argumentation med landbrug som emne.

- Sørine Gotfredsen: "Coronakrisen er en mytologisk lussing til storbyerne" (kommentar) fra Kristeligt Dagblad 28. 3. 2020
- Helle Køhler Holm: "Naturen – det billige skidt – er den virkelig værd at redde?" (leder) fra Århus Stiftstidende 16. 8. 2023
- Pernille Steensgaard: "Grisen: 12-talsdyret" (reportage) fra Weekendavisen 5. 7. 2024
- Oscar Juul: "Min landbrugsslægts rovdrift på naturen stopper ved mig" (kronik) fra Information 30. 7. 2024

SPROG

De hårde fakta om dyrehold og landbrug, som Kammerat Napoleon serverer for publikum, bør gøre os taknemmelige for, at dyr er umælende. Men der er nogle, der taler på vegne af eller – heldigvis også – for dyrene. Martin Kellers tale var nomineret til Årets Danske Tale 2024, og det er oplagt at sammenligne denne retoriske fremstilling af grisens liv med det indblik i samme griseliv, som Åbent Landbrug giver på sin hjemmeside – det være sig mundtligt eller skriftligt.

- Martin Keller: "Grundlovstale for grisen" 5. 6. 2024 (dansketal.dk)
- Åbent Landbrug: "Tæt på grisen" herunder videoen "Mød en griseproducent" (aabentlandbrug.dk)

15 / DANSK 3

FLERE PERSPEKTIVER

Dyr har optrådt i litteraturen siden oldtiden. Det er nemmere at sige noget kritisk om magthavere, når det er dyr, der agerer, og ikke mennesker. Under besættelsen læste skuespilleren Helge Kjærulff-Schmidt ofte H. C. Andersens "De smaa Grønne" højt, og alle tilhørere vidste, at titlen kunne henvise til den tyske besættelsesmagts grønne uniformer.

Men genrerne er mange. Kammerat Napoleon er et drama, "Ulven og lammet" er en fabel, og H. C. Andersens "Hurtigløberne" er udgivet som eventyr, "De smaa Grønne" som digtning, og der er rig mulighed for enten i et forløb, hvor man ser Kammerat Napoleon som værk, eller i en skriftlig opgave (analyserende eller reflekterende artikel) opgave at sammenligne genrerne i (nogle af) følgende tekster:

- Kammerat Napoleon, scene 2: De nye ledere
- Phaëdrus: "Ulven og lammet"
- H. C. Andersen: "Hurtigløberne" (1858) og "De smaa Grønne" (1867)

Man kan udvide perspektivet og strække det til kunstneriske fremstilling af dyr og inddrage værker af Allan Otte og Ulrik Møller. Der er i perioden 1. februar til 18. maj en særudstilling med begge kunstnere på Johs. Larsen Museet i Kerteminde, og man kan finde deres værker på kunstnernes hjemmeside:

- Ulrik Møller: ulrikmoeller.net
- Allan Otte: allanotte.dk

16 / HISTORIE OG SAMFUNDSFAG 1

DEMOKRATIETS FREMTID

Formålet med opgaven er, at eleverne ser muligheder og en form for håb i det meget sorte billede af magten, som stykket præsenterer. Derudover er formålet, at eleverne bliver bevidste om deres egen rolle og handlemuligheder for at sikre et velfungerende demokrati.

Hvis der ønskes et særligt arbejde med demokrati som styreform, kan I se de korte undervisningsfilm og evt. bruge de tilhørende opgaver, som Folketinget har udarbejdet. Se materialet: <https://www.ft.dk/da/undervisning/undervisningsfilm>

Hvordan sikrer vi den demokratiske styreform bedst?

I stykket er der ikke mange lyspunkter i forhold til magthaverne. Alle dem der har eller tiltusker sig magten misbruger den i en eller anden form.

- Hvem er den kritiske røst i stykket i forhold til Napoleon og de andre grises handlinger undervejs?
- Hvilken betydning har det for udviklingen?
- Hvordan kan I bidrage til et velfungerende demokrati? Hvilke handlinger kræver det? Lav evt. en liste med fem gode råd, som I har registreret i Kammerat Napoleon og i den politiske virkelighed

17 / HISTORIE OG SAMFUNDSFAG 2

MAGT OG STYREFORMER

Formålet med aktiviteten er, at eleverne undersøger og reflekterer over forskellige styreformer og Orwells fortælling om magt, magthaverne og fjendebilleder.

Lav i grupper en tidslinje over stykket, hvor I placerer de forskellige styreformer, som fremkommer over tid. Hvorfor sker ændringerne? Hvad tror I, Orwell vil fortælle med udviklingen?

- Napoleon gør meget for at fastholde fjendebilledet af Snowball. Hvilke fjendebilleder synes I, der er i dag? (Hvis mere udførligt arbejde med fjendebilleder - se Omtanke Online)
- Hvem er de gode og de onde i stykket? Hvordan kan "det onde" gradbøjes?
- Hvad kan vi bruge stykket til i dag? Læs evt. interview med instruktør Kristoffer Lundberg er du enig i hans tolkning og blik på historien?
- Hvad synes du stykket er et billede på? Hvad får det dig til at tænke på?

18 / HISTORIE OG SAMFUNDSFAG 3

FAKE NEWS OG PROPAGANDA

Målet med aktiviteten er, at eleverne kender og forstår, hvordan multimodale virkemidler i propagandamateriale kan anvendes til at påvirke andre, og at de får indblik i de særlige kommunikationsforhold, der gør sig gældende i propaganda. Det er desuden et mål, at eleverne opdager og forstår ligheder og forskelle på propaganda og fake news.

Propaganda systematisk tilrettelagt envejskommunikation, der i frihed over for sagligheden med suggestive midler (ord, gerne billeder og musik) sigter mod at styre modtagernes holdning og adfærd. Hvor saglig argumentation med rod i samtale og debat vil vise, bevise og overbevise, vil propaganda ved demagogi overtale og forføre.

Definition fra Gyldendal – Den Store Danske

Fake news er en nyhed som er opdigtet, udokumenteret eller faktisk forkert, og som ofte plantes på de sociale medier for at fremme eller fordreje en bestemt politisk sag

Definition fra Ordnet.dk

- Diskuter hvad forskellene og lighederne er mellem propaganda og fake news og find eksempler fra forestillingen.

- Hvad er budskaberne, hvilken holdning og adfærd vil magthaverne gerne overtale/forføre dyrene til? Hvilke virkemidler gøres der brug af?

- Lav en google billedsøgning på ordet propaganda og udvælg en eller flere plakater, som I vil undersøge som inspiration til selv at producere en propagandaplakat, som kunne passe ind i forestillingen. Overvej budskab, virkemidler, afsender, modtager, historisk tid og hvilken ideologi, der ligger til grund for budskabet?

- Producer jeres egen propagandaplakat, som kunne passe ind i forestillingen. Find slagord fra forestillingen, som kan indgå på plakaten. For eksempel Fire ben godt – to ben dårligt. Brug for eksempel programmet Canva.

19 / OPLEV TEATER 2

EFTER FORESTILLINGEN

TAL SAMMEN

Det er en god idé at tale sammen om, hvad I oplevede - gerne så hurtigt som muligt fx på vej hjem i bussen. Når vi taler sammen, så hjælper det os ofte til at sætte ord på vores holdninger.

Så snak sammen umiddelbart efter, i træder ud af salens mørke: Hvad oplevede I? Hvad gjorde indtryk? Hvad fik forestillingen jer til at tænke på, til at drømme om, til at frygte? Og hvad FØLTE i undervejs?

Find gode idéer til at få snakken i gang på de næste sider.

20 / OPLEV TEATER 3

REFLEKSIONSØVELSE

Reflekter sammen i grupper, par eller individuelt

FÆRDIGGØR SÆTNINGERNE HERUNDER:

- / Det var sørgeligt, da ...
- / Det provokerede mig, at ...
- / Jeg havde ikke regnet med, at ...
- / Pludselig forstod jeg, at ...
- / Det mindede mig om engang i mit eget liv, da ...
- / Jeg blev helt svimmel ved tanken om, at ...
- / Den karakter brød jeg mig ikke om, fordi ...
- / Jeg fik udfordret en fordom, da ...
- / Jeg kom til at grine, da ...
- / Jeg kom til at tanke på en jeg kender, da ...
- / Jeg mangler at få svar på, om ... /hvordan ... / hvorfor ...
- / Jeg har lyst til at tale med [indsat et navn på en virkelig person] om stykket, fordi ...

21 // OPLEV TEATER 3

SPØRGSMÅLSBANKO

Denne opgave skal sætte gang i jeres tanker om forestillingen og åbne for en dialog omkring jeres oplevelse.

I "spørgsmålsbanko" skal I hver især have nedestående bankoplade. Målet er, at få svar på alle spørgsmålene på pladen. Først skal I alle rejse jer og gå rundt imellem hinanden. Når I får øjenkontakt med en af jeres kammerater, skal I stoppe op og stille hinanden et spørgsmål fra pladen.

Når man får svar på et spørgsmål, krydser man det af, og finder en ny person til at svare på et af de andre spørgsmål, der endnu ikke er blevet besvaret. Man må ikke stille flere spørgsmål til samme person!

Når man har fundet svar til alle spørgsmålene på pladen, har man fuld plade - banko! Du kan nu sætte dig og vente på, at de andre bliver færdige.

De følgende spørgsmål er repræsenteret på bankopladen.

På næste side er bankopladen lavet

- lige til at printe ud!

- / Hvilken rekvisit husker du tydeligst?
- / Hvilken karakter gjorde mest indtryk og hvorfor?
- / Det øjeblik jeg husker bedst fra forestillingen er ...
- / En replik jeg husker, er ...
- / Noget der mindede mig om mit eget liv, var ...
- / Det jeg bedst kunne lide ved scenografien var ...
- / Hvis jeg selv skulle spille en karakter skulle det være ...
- / Hvis jeg kunne få et af kostumerne skulle det være ...

Hvilken rekvirit husker du tydeligst?		En replik jeg husker er...		Hvis jeg selv skulle spille en karakter, skulle det være...
	Det øjeblik jeg husker bedst fra forestillingen er...		Det jeg bedst kunne lide ved scenografien var...	
Hvilken karakter gjorde mest indtryk og hvorfor?		Noget der minder mig om mit eget liv var...		Hvis jeg kunne få et af kostumerne skulle det være ...

Hvilken rekvirit husker du tydeligst?		En replik jeg husker er...		Hvis jeg selv skulle spille en karakter, skulle det være...
	Det øjeblik jeg husker bedst fra forestillingen er...		Det jeg bedst kunne lide ved scenografien var...	
Hvilken karakter gjorde mest indtryk og hvorfor?		Noget der minder mig om mit eget liv var...		Hvis jeg kunne få et af kostumerne skulle det være ...

Hvilken rekvirit husker du tydeligst?		En replik jeg husker er...		Hvis jeg selv skulle spille en karakter, skulle det være...
	Det øjeblik jeg husker bedst fra forestillingen er...		Det jeg bedst kunne lide ved scenografien var...	
Hvilken karakter gjorde mest indtryk og hvorfor?		Noget der minder mig om mit eget liv var...		Hvis jeg kunne få et af kostumerne skulle det være ...

22 / OPLEV TEATER 4

VURDERINGSØVELSE

VARIATION 1 / PÅ LINJE

Start med at lave en linje på gulvet, enten med kridt, små tape-stykker eller bare imaginært. Inddel linjen i punkter fra 1-6 (skriv det eventuelt på papir og læg dem på punkterne).

Her er 1 helt uenig og 6 helt enig. Fra 2-3 er man i en eller anden grad uenig, og fra 4-5 er man i en eller anden grad enig med det oplæste udsagn. Det er igen meget vigtigt at gøre opmærksom på, at det er tilladt at skifte mening. Man kan altid flytte sig, hvis man mærker, at man står et forkert sted!

Ved denne udgave af vurderingsøvelser er det ikke muligt at sige "ved ikke". Man er altså nødt til at tage stilling. Hvis nogen har svært ved dette, så mind dem om, at deres holdning blot er udtryk for, hvad de mener lige nu, og at de gerne må skifte mening.

Når eleverne har placeret sig på deres punkter vender de sig om, og taler med dem, de står ved siden af, om hvorfor de har valgt at stille sig netop dér. Lad dem eventuelt tale sammen i grupper af 3-4 stykker, så kan alle bedre nå at tale.

Efter et par minutter fløjter læreren af, og hører lidt fra hvert punkt/tal. Når dem, der står ved det ene punkt, kan alle andre punkter kun lytte. Man kan stadig flytte sig, hvis man hører et overbevisende argument.

VARIATION 2 / JA - NEJ - NOGET ANDET

Skriv JA, NEJ og NOGET ANDET på hver sit stykke papir og placér dem på gulet, så de danner en trekant, hvor der er plads til hele klassen. Eleverne har nu mulighed for at placere sig på et punkt, alt efter hvad deres svar er.

Facilitér samtalerne på samme måde som ved ovenstående.

VARIATION 3 / PÅ STOLE

Denne udgave er tiltænkt klasselokaler, hvor man ikke kan flytte borde og stole og gå rundt på gulvet. Her kan eleverne blive siddende på deres pladser, men skal stadig bruge deres krop når de tager stilling.

Lad eleverne sidde på deres pladser. De skal tage stilling til påstanden ved at indtage én af de følgende tre positioner:

✓ Enig = begge hænder i vejret.

✓ Uenig = Begge hænder ned mod gulvet

✓ Mere betænkningstid = Armene over kors.

Bed eleverne tale sammen med sidemanden om, hvorfor de har valgt, som de har. For hvert udsagn spørger du ind til enkelte af eleverne, hvorfor de var enige/uenige.

23

FORBERED DINE ELEVER

For nogle elever er det at gå i teatret en helt ny oplevelse. Forbered og hjælp dine elever med at få en god teaterstart. Vi har samlet lidt gode råd til jeres besøg på Odense Teater.

TAL MED DINE ELEVER OM:

Teater er noget vi skaber sammen
Teater er noget vi skaber sammen. Som publikum er du en vigtig del af forestillingen.

Gem privat snak til efter forestillingen
Hav respekt for skuespillernes arbejde og de andre gæsters oplevelse. Vær fokuseret og opmærksom. Du må gerne grine, græde og klappe, men gem privat snak til pausen og efter forestillingen.

Mobiltelefoner skal være slukkede
Mobiltelefoner er fantastiske, men de skal være slukkede under forestillingen. Det forstyrrer både med lyde og lysende display. Det er ikke tilladt at optage eller tage billeder, mens forestillingen spiller.

Kom som du er
Du behøver ikke trække i en gallakjole eller tage slips på for at komme i teatret. Du må komme lige som du er. Lad overtøjet blive i garderoben, det kan blive meget varmt i en teatersal.

Vis hensyn
Du må ikke gå ud og ind af teatersalen under forestillingen. Overstå toiletbesøg inden forestillingen eller i pausen. Du må ikke spise medbragt mad i salen, men du må gerne medbringe en flaske vand. Lad dine fødder blive på gulvet og ikke på sædet foran dig.

TIL DIG SOM UNDERVISER:

Tal om forestillingen hjemmefra
Læs om forestillingen inden I tager afsted, se fotos og videoer på www.odenseteater.dk
Brug gerne undervisningsmaterialet, hvor der er mange idéer til at tale om forestillingen.

Begræns bagage
Eleverne skal ikke bruge deres tasker i teatret. Lad dem blive hjemme, hvis det er muligt. Medbring evt. en mindre turtaske.

Kom i god tid
Kom i god tid til forestillingen så I kan komme af med jeres overtøj, overstå toiletbesøg og finde jeres pladser i ro og mag. Vi åbner dørene til teatret en time før forestillingen begynder og ind til salen ca. 30 minutter før.

Sæt dig sammen med dine elever
Du kender dine elever bedst. Sørg for at placere dig sammen med dem og sæt jer helst forskellige steder, hvis I er flere undervisere. Grib ind hvis dine elever ikke opfører sig hensigtsmæssigt.

24

SKOLER OG UNGDOMS- UDDANNELSER I ODENSE TEATER

Find flere undervisningsressourcer på Odense Teaters skolesider.

UNDERVISNINGSMATERIALER

Der produceres undervisningsmateriale til udvalgte forestillinger i sæson 2024/2025. Se hvilke på www.odenseteater.dk under skoler.

MØD EN SKUESPILLER

Mød en af de medvirkende skuespillere før eller efter forestillingen. Hør om arbejdet med forestillingen og om at være skuespiller. Mødet er tænkt som en dialog, så det er vigtigt at du og dine elever har forberedt spørgsmål. Det er en fordel at have læst om stykket og eventuelt arbejdet med undervisningsmaterialet på forhånd. Skuespilmøderne er gratis.

INTRODUKTIONER

Til visse forestillinger på udvalgte dage kan du og dine elever komme til en gratis introduktion til aftenens forestilling fra kl. 18.00 - 18.30.

For booking af skuespilmøder og introduktioner kontakt Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk

RUNDTVISNINGER

Hvordan bliver et teaterstykke til? Hvem arbejder på et teater? Hvor prøver skuespillerne? Og hvem syr kostumerne? Kom med bag tæppet på Odense Teater på en rundvisning. Rundvisninger koster 500 kr. for skoler.

For booking af rundvisning skriv til rundvisning@odenseteater.dk

TRANSPORTREFUSION

Skoler kan søge om tilskud hos Odense Teater. Efter en egenbetaling på 15 kr. pr. elev refunderer vi 50% af jeres transportudgifter. Hvis du vil være sikker på at få tilskud til transport, inden du køber billetter, kan du søge om forhåndstilsagn. Send en mail med antal elever samt et estimeret beløb til os. Når I har været i teatret, sender du faktura for at få udbetalt pengene. Skriv til til skolekoordinator Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk

KONTAKT

Har du spørgsmål eller ønsker i forbindelse med et teaterbesøg kan du kontakte skolekoordinator Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk